

Osobne zamjenice i oslovljavanje ljudi; čestice と i や

Osobne zamjenice

わたし	ja	neutralni
あなた	ti	neutralni

あなた koristimo za osobe čije ime ne znamo, žene ponekad od milja koriste あなた kad se obraćaju svome mužu.

U japanskom jeziku, kada govorimo o sebi, najčešće koristimo neku osobnu zamjenicu poput わたし, a kad govorimo o drugim osobama tada češće koristimo njihovo ime koje na kraju ima prilijepljen nastavak (npr.-さん, ともきさん) koji određuje naš odnos prema toj osobi.

Ako znamo ime osobe, tada koristimo njeno ime.

Pristojnije je reći:

ともきさん、すいか が すき? *Tomoki, voliš lubenice?*

nego

あなた、すいか が すき?¹ *Ti voliš lubenice?*

かれ	on, dečko	neutralni muški
かのじよ	ona, cura	neutralni ženski

かれ i かのじよ koristimo kada pričamo o trećoj osobi čije ime neznamo ili nam je ta osoba glavna tema priče pa ime ne moramo ponavljati. Osim toga, može značiti "cura" i "dečko" u intimnom smislu.

かれ の につき *njegov dnevnik*
わたし の かのじよ の につき *dnevnik moje cure*

きみ ²	ti	kolokvijalni ženski
あんた	ti	kolokvijalni muški
おまえ ²	ti	kolokvijalni

Ako razgovaramo sa osobom koja nam je inferiorna ili na istoj razini tada možemo koristiti inferiorne osobne zamjenice, uz napomenu da one mogu zvučati poprilično nepristojno i uvrijediti osobu.

¹Ovo zvuči kao da žena pita muža - *Dragi, voliš li lubenice?*

²きみ ponekad koriste muške osobe kada se obraćaju svojoj jako bliskoj prijateljici, a おまえ mogu koristiti muške i ženske osobe kada se obraćaju bliskim muškim prijateljima.

あたし	ja	ženstveniji ženski
うち	ja	blagi
ぼく	ja	blagi muški

あたし može zvučati slatko pa ga češće koriste mlađe žene. ぼく koriste dječaci, ali i muškarci kad žele zvučati skromnije.

わたくし	ja	formalni
おれ	ja	arogantni muški
わし	ja	koriste stari muškarci
われ	ja	formalni ponosni
われわれ	mi	formalni ponosni

われ i われわれ koriste tvrtke u poslovnim mail-ovima.

Nastavci za imena

• Nastavci vezani uz društveni položaj

-さん koristimo za nepoznate osobe i osobe prema kojima želimo biti pristojni, te općenito za odrasle osobe. Neke imenice već u sebi imaju nastavak さん i obično iskazuju poštovanje prema onom na što se odnose.

おじょうさん	kćer, mlada dama
みなさん	svi
おおやさん	stanodavac, stanodavka

Kada pričamo o obitelji, koristimo drugačije nazive ovisno o tome da li govorimo o svojoj ili tuđoj obitelji. Kada govorimo o svojoj obitelji, govorimo o ljudima koji pripadaju našem unutarnjem krugu, a kada govorimo o tuđoj obitelji, govorimo o ljudima koji pripadaju vanjskom krugu i sukladno s time postoje drugačiji nazivi za članove obitelji.

unutra		van	unutra		van
ちち	tata	おとうさん	そふ	djed	おじいさん
はは	mama	おかあさん	そぼ	baka	おばあさん
あに、あにき	stariji brat	おにいさん	おじ	stric	おじさん
あね、あねき	starija sestra	おねえさん	おば	teta	おばさん
おとうと	mlađi brat	おとうとさん	おつと	muž	ごしゅじん
いもうと	mlađa sestra	いもうとさん	つま	žena	おくさん

-さま koristimo za osobe prema kojima želimo iskazati posebno poštovanje i veoma je nepristojno koristiti -さま kada govorimo o sebi jer to daje dojam da imamo jako visoko mišljenje o sebi.

みなさま	(poštovani) svi
おきやくさま	(poštovani) gost, kupac, klijent
おかあさま	(poštovana) majka
ひめさま	princeza
かみさま	bog

Intimiziranje stvari sa さん i さま

Japanci ponekad koriste nastavke さん i さま kako bi dočarali prisnost ili opisali nešto što im je drago ili blisko srcu.

ケーキ屋さん	simpatična slastičarnica koja nam je draga
てんちょうさん	dragi voditelj trgovine (npr. netko u čiju trgovinu često dolazite pa imate osjećaj kao da se poznajete)
おまわりさん	dragi policajac koji patrolira ulicom
おひさま	sunašce

-ちゃん zvuči djetinjasto, slatko i možemo koristiti među prijateljima. Kada pridodamo ちゃん na kraju nečijeg imena to označava da nam je ta osoba posebno draga. Najčešće se pridodaje curama.

-くん se koristi među prijateljima ili za mlađu osobu. Najčešće se koristi na kraju imena muških osoba, ali ako se koristi za cure tada zvuči ozbiljnije i kao iskaz poštovanja. Često se u poslovnom okruženju nadređeni ovako obraćaju zaposlenicima.

Odrasle osobe će za svoje prijatelje najčešće koristiti -さん.

-たち dodajemo na osobne zamjenice ili direktno na ime kada želimo govoriti o grupi ljudi i to na način da ga dodamo na ime osobe ili osobnu zamjenicu koja tu grupu predstavlja. Neformalni nastavak od -たち je -ら i koristi se na jednak način, ali zbog toga što zvuči sirovije i koristi se na razne načine, najsigurnije je koristiti -たち.

ともこたち と いく。 *Idem s Tomoko i njezinima...*

かのじよたち が さげんだ。 *Zavrištale su.*

かれら が みえない。 *Ne vidim ih.*

ぼくら は そうじ する。 *Mi ćemo počistiti.*

● Nastavci vezani uz zvanja

Određena zvanja ili pozicije u društvu možemo koristiti kao nastavke na kraju imena, ali i kao imenice same za sebe:

しゃちょう	vlasnik tvrtke
ぶちょう	direktor odjela
しゅにん	glavna odgovorna osoba, šef
せんせい	učitelj, doktor
せんぱい	iskusnija osoba od koje učite
てんちょう	voditelj trgovine

たなかしゅにん、しよるい を どうぞ!

Šefe Tanaka, izvolite papire!

おのせんせい は げんき です か?

Je li učitelj Ono u redu?

けいこちゃん は まつだせんぱい が きらい。

Keiko mrzi Matsuda.

Čestice za nabranjanje: と i や

Česticu と koristimo za nabranjanje stvari ili ljudi na način da stavimo と između imenica ili ljudi koje nabranjamo.

Kakva pića voli Matsuda?

ぎゅうにゅう と おちゃ と みず。 *Mlijeko, zeleni čaj i vodu.*

Matsuda voli točno ta tri pića.

Tko to ide u dućan?

まつだ と ももこ。 *Matsuda i Momoko.*

Česticu や također koristimo za nabranjanje imenica, ali njome nabranjamo stvari koje samo predstavljaju dio u skupini stvari o kojoj pričamo.

Kakva pića ne voli Matsuda?

さけ³ や ぶどうしゅ や あまみず。 *Pića kao što su sake, vino i kišnica.*

Matsuda ne voli ta tri pića i druga slična njima.

³さけ je naziv za japansko vino od riže, ali može općenito značiti bilo kakvo alkoholno piće.